

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **L. O. O.**, zastoupený advokátem JUDr. Romanem Buzkem, se sídlem V Jámě 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. 24 Az 333/2004,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 14. 5. 2004, č. j. OAM-1816/VL-10-04-2004, o neudělení azylu pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem, vady v řízení před správním orgánem a dále jinou vadu v řízení před krajským soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel připomíná, že požádal o azyl z obav z jednání příslušníků sekty O., neboť odmítl stát se členem této sekty po smrti svého otce, který jejím členem byl a v listopadu 2003 byl zavražděn. Postavil se tak proti zvyku, že členem sekty se stane vždy nejstarší syn zemřelého člena. Stěžovatel nesouhlasil se zvyky této sekty, jako jsou rituály spočívající v pojídání ostatků zemřelých a pití krve. Chtěl odejít do Velké Británie, ale převaděč ho zanechal v ČR.

Stěžovatel připomíná, že členství v sektě O. lze považovat za příslušnost k určité sociální skupině, popřípadě za náboženství ve smyslu § 12 zákona o azylu. Ve správním řízení nebyla vyvrácena skutečnost, že stěžovatelův otec byl členem sekty O. a že byl zavražděn, aniž by jeho vražda byla vyšetřena. Žalovaný stěžovatelova tvrzení zpochybnil pouze tím, že členy této sekty se stávají výhradně osoby kmene Y., zatímco stěžovatel patří ke kmeni E. Tuto skutečnost ale stěžovatel popírá tvrzením, že členství jeho otce bylo patrně zdůvodněno jeho ekonomickou závislostí na této sektě. Skutečnost, že neměl přesné informace o fungování sekty, zdůvodnil stěžovatel tím, že jeho otec mu tyto informace neposkytl, aby jej od vstupu do sekty neodradil. I z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR vyplývá, že se jedná o sektu s prvky satanismu, rituálního zabíjení, čarodějnictví a šamanismu, aplikující vlastní kruté soudnictví, například trest smrti proti synům zemřelých členů, kteří odmítnou vstoupit do sekty. Stěžovatel měl tedy důvod k obavám z pronásledování. I z informací, které měl k dispozici žalovaný, vyplývá, že Nigérie nebyla schopna stěžovatele před těmito hrozbami ochránit, a nelze mu tedy přičítat k tíži, že se neobrátil s žádostí o pomoc na nigerijské státní orgány. V případě návratu do země původu by byl ohrožen jeho život, neboť vláda by ho před touto sektou, jejímiž členy jsou i mnozí policisté, neochránila.

Navíc se žalovaný dostatečně nezabýval možností udělení azylu z humanitárních důvodů. Stěžovatel si je sice vědom, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, vytýká nicméně žalovanému, že se dostatečně nezabýval udělením humanitárního azylu a řádně nezdůvodnil, proč nelze stěžovatelův případ považovat za případ hodný zvláštního zřetele, a nezjistil a neposoudil v tomto ohledu osobní situaci stěžovatele a situaci v jeho zemi původu.

Navíc podklady, z nichž žalovaný ve svém rozhodování vycházel, plně odůvodňují shledání překážky vycestování, neboť z informací shromážděných k zemi původu vyplývá, že v případě návratu do Nigérie by byl ohrožen stěžovatelův život a svoboda z důvodu jeho náboženství a příslušnosti k určité sociální skupině. V případě návratu mu hrozí také nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení a trestu.

Závěrem pak stěžovatel brojí proti tomu, že si žalovaný neopatřil všechny podklady pro rozhodnutí, jak mu ukládají příslušná ustanovení správního řádu. Žádá také o prominutí soudních poplatků a z důvodu nebezpečí prodlení, které jeho advokátovi znemožnilo nahlédnout do soudního spisu u Krajského soudu v Ostravě, žádá, aby byl tomuto advokátovi poskytnut spis k nahlédnutí, a to prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právem. Žalovaný posoudil stěžovatelovu žádost ve světle dostupných pramenů a shledal, že i přes ztíženou možnost jednání s úředními osobami mohl stěžovatel najít ve své věci ochranu u nigerijských

státních orgánů, což neučinil. Stěžovatel dostatečně neprokázal věrohodnost svých tvrzení, když nevěděl nic o účasti otce v sektě, přestože byl sám na toto členství podle svých slov již od mládí připravován. Nepodal ani žádné vysvětlení faktu, že jako člen kmene E. měl být přijat do sekty, do níž jsou přijímáni jenom členové kmene Y. Ke stěžovatelovým námitkám týkajícím se neudělení humanitárního azylu odkazuje žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 65/2003, který konstatuje právo žalovaného rozhodnout o udělení humanitárního azylu na základě volného správního uvážení; a dále na rozsudek téhož soudu sp. zn. 3 Azs 12/2003, podle nějž nemá žadatel o azyl na udělení humanitárního azylu subjektivní právo. Žalovaný neshledal u stěžovatele důvody hodné zvláštního zřetele, ani neshledal, že by byl v zemi původu ohrožen skutečnostmi uvedenými v § 91 zákona o azylu. Ze všech těchto důvodů žalovaný navrhuje posuzovanou kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 6. 5. 2004 na základě žádosti, v níž bylo jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatelův otec byl členem společensko-náboženské organizace O. Stěžovatelovu bratrovi i jemu hrozilo, že je členové této organizace přinutí stát se jejími členy, což by podle jeho znalostí znamenalo vykopat ostatky zemřelého člena, jíst tyto ostatky a pít jeho krev. Proto raději odešel s matkou, sestrou a bratrem do B. a poté do T. Tam jeho rodina zůstala, on sám chtěl pokračovat dále do Velké Británie, kde má mnoho příbuzných. Jeho průvodce jej ovšem vysadil v ČR a tam jej zanechal. Proto se stěžovatel rozhodl požádat o azyl. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 13. 5. 2004. V tomto pohovoru také stěžovatel doplnil, že patří ke kmeni E. Ke smrti svého otce dodal, že byl zabit doma, brzy ráno, kdy stěžovatel slyšel v přízemí domu výstřely, poté viděl lidi v maskách se znaky O., kteří následně zastřelili ještě jeho sestru, která volala o pomoc. Vraždu otce přisuzoval stěžovatel tomu, že se stěžovatel měl stát členem této společnosti, byl na vstup do ní připravován, ale protože jej odmítl, oznámil otec ostatním členům, že do této sekty nikdo z rodiny nepůjde. O. označil stěžovatel za tajnou organizaci sdružující bohaté lidi z Nigérie a umožňující jim kariéru. Státní orgány tuto kanibalskou společnost trpí, neboť je v ní i mnoho státních úředníků. Po zavraždění otce v listopadu 2003 zůstal do února 2004 v Nigérii, ale v obavách ze členů O. se skrýval a nakonec odcestoval z vlasti, neboť předpokládal, že když odmítne členství, bude zabit. Svou situaci nemohl řešit přestěhováním v rámci země, neboť by jej stejně našli. S policií ani státními orgány problémy neměl, ovšem o pomoc je požádat nemohl, neboť i mezi policisty je řada členů této sekty. V případě návratu do Nigérie se obával smrti.

Žalovaný se rozhodl stěžovateli azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 14. 5. 2004, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí vycházel ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv za rok 2002, z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR a z aktuálních informací České tiskové kanceláře. Na základě těchto podkladů a stěžovatelem poskytnutých informací žalovaný neshledal, že by stěžovatel byl pronásledován pro uplatňování politických práv či svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Neshledal pak ani, že by byly splněny podmínky podle § 12 písm. b) tohoto zákona. Uvedená sekta O. totiž v Nigérii sice skutečně existuje a uplatňuje ve své činnosti některé rituály s prvky satanismu, rituálního zabíjení a podobně, nejde však v žádném případě o politiku státu. Tento kult je několik set let starý, uplatňuje mnohdy vlastní, často kruté soudnictví. Členství v něm je omezeno na etnickou skupinu Y. a je z velké části dědičné, přičemž odmítnutí vstupu do této sekty je trestáno smrtí. Křesťanské církve i vláda tuto sektu kritizují, nicméně je těžké proti ní bojovat, neboť jejími členy je i řada úředníků a policistů. Žalovaný připomněl

dosavadní judikaturu správních soudů, podle níž k pronásledování relevantnímu pohledem zákona o azylu musí docházet zásadně ze strany moci veřejné. Činnost spolku jménem O. ovšem nelze považovat za politiku prováděnou státními orgány. Ani členství některých úředníků a policistů v tomto spolku nelze považovat za politiku státních orgánů, ale za jejich soukromou aktivitu. Stěžovatel proto měl možnost najít ochranu u státních orgánů své země původu, o což se však nepokusil. Řízení o azylu ostatně není řízením o tom, zda stát, z něhož žadatel o azyl pochází, je schopen plnohodnotně a bezezbytku zajistit ochranu svých občanů proti protizákonnému jednání, ale o tom, zda žadatel splňuje předpoklady pro udělení azylu. Navíc je ve stěžovatelově případě důvodné podezření, že stěžovatel uvedené skutečnosti použil na základě obecných informací ze svého okolí, když členy spolku O. se stávají výhradně osoby z kmene Y., zatímco stěžovatel je z kmene E. Jeho informace o fungování této sekty jsou navíc značně obecné, což odporuje tomu, že by jej otec už od mládí na členství v této sektě připravoval. Ze všech těchto důvodů žalovaný neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Dále nenašel ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a na základě údajů stěžovatelem sdělených mu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování, neboť žalovaný neshledal, ani v konfrontaci se svými informačními zdroji, že by stěžovateli hrozily skutečnosti uvedené v ustanovení § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Zde vytkl žalovanému, že se jeho žádostí o azyl nezabýval odpovědně a svědomitě a nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a za tím účelem si neopatrnil potřebné podklady pro rozhodnutí. Stěžovatel nedostal možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům a navrhnout jejich doplnění. Dále namítal, že splňuje podmínky pro shledání překážky vycestování, neboť příslušnost ke kultu O. lze považovat za příslušnost k sociální skupině svého druhu i za náboženství a stěžovateli v dané situaci hrozil trest smrti, který by byl sice vykonán nezákonně, samotnou organizací O., s touto organizací však vláda v Nigérii není schopna nic udělat. Navíc uvedl, že splňuje podmínky pro udělení azylu, minimálně s odkazem na § 14 zákona o azylu, a žalovaný měl odůvodnit, proč jeho případ nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu tohoto ustanovení.

O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým ji zamítl jako nedůvodnou. Krajský soud se ztotožnil s názorem žalovaného v tom, že stěžovatel nevyvíjel v zemi původu žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, aniž se jinak politicky angažoval, nebyl tedy pronásledován podle § 12 písm. a) zákona o azylu. I krajský soud označil stěžovatelova tvrzení o obavách z pronásledování za nevěrohodná, když členy sekty O. se mohou stát pouze osoby z etnické skupiny Y., což stěžovatel není. Navíc žalovaný správně konstatoval, že stěžovatel měl údajné obavy z jednání soukromých osob, a nikoli orgánů veřejné moci. Činnost soukromých osob je ovšem pronásledováním jen tehdy, pokud státní orgány tyto jevy vědomě trpí či záměrně nedostatečně potlačují. Jestliže je naopak potírají, nelze hovořit o pronásledování ani tam, kde nejsou možnosti státních orgánů dostatečné a opatření nemají stoprocentní efekt. Z informací o Nigérii plyne, že nigerijské státní orgány se snaží činnost sekty O. potlačovat a její podpora není součástí státní politiky. To, že někteří státní úředníci a policisté jsou členy této sekty, neznamená, že státní moc jako celek před ní nedokáže poskytnout ochranu. Stěžovatel se proto měl obrátit na státní orgány s žádostí o pomoc. Co se týče udělování humanitárního azylu, připomněl krajský soud, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení a soud jej přezkoumává jen v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem a zda bylo rozhodování souladné s pravidly logického usuzování. Tato stěžovatelova žalobní námitka byla proto

označena za nedůvodnou, neboť žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že na základě údajů sdělených stěžovatelem neshledal, že by byl jeho případ hodný zvláštního zřetele. Ani krajský soud pak závěrem nezjistil, že by byl v případě návratu do Nigérie ohrožen stěžovatelův život nebo svoboda z důvodů a způsobem předpokládaným § 91 zákona o azylu. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA sice například vyplývá, že podmínky v nigerijských věznicích jsou kruté, tyto skutečnosti však nemají souvislost se stěžovatelem, neboť ten neuváděl, že by měl ve vlasti problémy se státními orgány a že by mu od nich hrozilo v případě návratu pronásledování. Podle krajského soudu nebyla dána ani žádná z dalších skutečností předpokládaných tehdejším zněním § 91 zákona o azylu. Krajský soud neshledal důvodnými ani stěžovatelovy námitky směřující proti nesplnění náležitostí správního řízení, neboť tyto námitky byly formulovány nanejvýš obecně a jejich důvodnosti nepřisvědčoval ani obsah správního spisu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel svou kasační stížností tvrdí, že splňoval podmínky § 12 písm. b) zákona o azylu, popřípadě jeho § 91 a že žalovaný nedostatečně posoudil možnost udělení humanitárního azylu.

Co se týče stěžovatelem namítaného odůvodněného strachu z pronásledování, ani Nejvyšší správní soud se s touto námitkou neztotožňuje, a to z důvodu, na nějž poukazoval již žalovaný a poté krajský soud. Tímto důvodem je, že ani podle názoru zdejšího soudu není možno pronásledování tvrzené stěžovatelem přičítat veřejné moci v jeho zemi původu. Z jeho tvrzení konfrontovaných s podklady shromážděnými žalovaným plyne, že sekta O. se skutečně dopouští stíhání těch, kdo se odmítnou stát jejími členy, ač k tomu podle ní jsou povinni. Za situace, kdy toto pronásledování není podporováno přímo veřejnou mocí, která se naopak podle svých tvrzení a proklamací snaží kriminalitu páchanou touto sektou potírat, je však nutno setrvat na tom, že se jedná o pronásledování ze strany soukromých osob.

Tento názor přitom vychází i z konstantní judikatury zdejšího soudu. Ten ve svém rozsudku ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 7 Azs 38/2003, uvedl, že „za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim.“ Jinak řečeno, lze najít v zásadě tři možné postoje státní moci v zemi původu, které lze klasifikovat jako pronásledování: za první situace, kdy byl předmětný stav žadatele o azyl, tedy ohrožení života, svobody, či pocit psychického nátlaku a pocity podobné, působen či podporován přímo úřady státu žadatelova původu či pobytu; za druhé situace, kdy je takový stav těmito úřady trpěn; a za třetí situace, kdy stát neměl schopnost žadatele před takovým jednáním ochránit. Právě na tuto druhou a třetí možnost předpokládající nikoli komisivní, ale omisivní přístup státní moci k pronásledování stěžovatel zjevně odkazuje, když tvrdí, že jeho stát původu selhal při jeho ochraně před sektou O. Tak tomu ale podle názoru zdejšího soudu není, neboť nelze ztotožňovat individuální postoje některých představitelů nigerijské státní moci motivované jejich vlastním členstvím v sektě O. s postojem nigerijské státní moci jako celku, který je v daném případě rozhodný.

Pokud tak posuzujeme postoj této státní moci jako celku, shledáváme, že žádná z trojice výše nastíněných situací akceptovatelných jako postoj vedoucí k pronásledování není dána. Problémy, jichž se stěžovatel údajně obával, nebyly touto mocí aktivně prováděny, to stěžovatel ostatně ani netvrdí. Nejedná se ani o stav, kdy by bylo stěžovatelovo případné pronásledování těmito orgány trpěno pro některý z pěti důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Stěžovatel sice namítá, že se mohlo jednat o příslušnost k určité sociální skupině členů sekty O., jistě však nelze tvrdit, že by byl pronásledován pro příslušnost k sociální skupině, jejímž členem se naopak odmítá stát. Lze si nicméně potenciálně představit i sociální skupinu osob, které se odmítají stát členy sekty O., neboť sociální skupinou je podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 5 Azs 63/2004 (publ. pod č. 364/2004 Sb. NSS), „*skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob.*“ Muselo by se však jednat o situaci, kdy je lhostejnost veřejné moci k hrozícímu pronásledování stěžovatele motivována právě jeho příslušností k takové sociální skupině. Tak tomu však není. Stěžovatel byl možná potenciálně pronásledován pro své odmítání stát se členem dané sekty ze strany této sekty, pokud však namítá lhostejnost veřejné moci k této hrozbě, pak ta se jednak neprokázala a jednak nebyla motivována tím, že by státní moc takto diskriminovala členy takové sociální skupiny, ale nanejvýš tím, že by selhal individuální představitel veřejné moci z důvodu svého vlastního členství v této sektě. Stěžovatelovo odmítání stát se členem sekty O. proto mohlo být důvodem pronásledování ze strany soukromých aktérů, nikoli však důvodem, proč by toto pronásledování trpěla státní moc v jeho zemi původu. Nelze konečně ani shledat třetí z uváděných situací, neboť nelze tvrdit, že by stát původu neměl schopnost stěžovatele před hrozícím jednáním ochránit. Tato kautela dopadá typicky na případy takzvaných zhroucených států, kde veřejná moc není schopna poskytovat ani základní standard ochrany lidských práv, za takový stát však podle informací shromážděných žalovaným Nigérii – aniž by zdejší soud tamní situaci ochrany lidských práv jakkoli idealizoval - označit nelze.

Lze tak posouzení této stížnostní námitky uzavřít konstatováním, že pokud stěžovateli opravdu hrozilo pronásledování, jež uváděl, jednalo se o pronásledování ze strany soukromých aktérů nepřičitatelné státní moci, ale pouze samotné sektě O., případně některým jejím členům ve státních strukturách. Jednalo se tak o situaci plně srovnatelnou s pronásledováním organizovaným zločinem v zemích, kde tyto zločinecké struktury prorostly i do státního aparátu a snižují – nikoli však eliminují, neboť státní politikou a zájmem i zde zůstává ve smyslu shora citovaného judikátu potírání těchto jevů – jeho účinnost při potírání činnosti těchto struktur. I v takových životních situacích lze jistě plně pochopit, že se osoba, již hrozí pronásledování kriminálními strukturami, rozhodne nespolehat na pomoc státních orgánů v zemi původu a raději odejde do zahraničí, neboť tam již moc těchto struktur nesáhá. Na tyto situace však již nedopadá ochrana formou udělení azylu, neboť azyl je ze své definice poskytnutím ochrany státem přijímajícím, přičemž tato ochrana má nahradit odmítanou či neakceptovatelnou ochranu státem původu. Důvodem poskytnutí azylu však již není, pokud se osoba uchýlí do cizí země proto, aby se vymanila z akčního dosahu zločineckých struktur, jichž se obává v zemi původu, a proti nimž jsou sice státní orgány v zemi původu ochotny ji bránit, této osobě se však tato ochrana nezdá být z různých důvodů dostatečně účinnou; leda by se jednalo o některý z trojice postojů veřejné moci zakládajících pronásledování a rozebraných důkladně výše. Právě takovou osobou je podle názoru zdejšího soudu i stěžovatel, jehož motivace k odchodu do ČR jsou, je-li jeho výpověď pravdivá, plně legitimní a pochopitelné, nezakládají však důvod k poskytnutí mezinárodní

ochrany formou azylu, neboť poskytnutí azylu z důvodu ochrany před sektou, proti níž bojuje – byť nikoli se stoprocentní účinností – i sama veřejná moc v zemi původu, by bylo možné leda při zásadním redefinování smyslu institutu azylu.

Přitom ani Nejvyšší správní soud nemůže zcela přehlédnout skutečnosti, které naznačují, že by tato stěžovatelova výpověď mohla být účelová. Takovými skutečnostmi jsou jeho opakovaně zmiňovaný etnický původ nesouladný s etnickým původem obvyklým pro členy sekty O.; správní vyhoštění stěžovatele vydané v době podání žádosti o azyl; i informace Ministerstva zahraničních věcí ČR o tom, že obdobný skutkový příběh je často uplatňován u ekonomických migrantů z Nigérie. Toto je však podotýkáno pouze na okraj rozhodování zdejšího soudu.

Svou druhou kasační námitkou pak stěžovatel protestuje proti tomu, že žalovaný nesprávně posoudil otázku udělení humanitárního azylu. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu, je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznámá, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Ve stěžovatelově případě je třeba pohledem výše citované judikatury konstatovat, že odůvodnění správního rozhodnutí v otázce humanitárního azylu je zcela dostatečné, když z něj dostatečně plyne, že žalovaný vycházel z údajů poskytnutých stěžovatelem a že z nich nevyplývá, že by u něj byly dány důvody hodné zvláštního zřetele. Tento závěr

přítom ani podle názoru zdejšího soudu není v rozporu s těmi skutečnostmi, které ze správního spisu a stěžovatelových vyjádření vyplývají.

Stěžovatelova poslední námitka pak směřuje do neshledání překážky vycestování v jeho případě. Nejvyšší správní soud zde vyšel z toho znění § 91 zákona o azylu, jež bylo účinné v době rozhodování žalovaného (*pozn. soudu*: toto ustanovení bylo s účinností od 1. 9. 2006 zrušeno a zčásti nahrazeno institutem doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona) a shledal, že ani tato námitka není důvodná. Tuto otázku ostatně dostatečně podrobně rozebral žalovaný (byť jemu lze skutečně v souladu se stěžovatelem vytknout neustále se opakující mechanické odkazování na dvojici rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, jež ani v tomto případě zcela nedopadají na posuzovanou situaci) a zejména krajský soud. Stěžovatel přitom ve své kasační stížnosti nepředkládá v tomto bodě žádná právní ani skutková tvrzení, jež by vedla ke zpochybnění přezkumu provedeného krajským soudem. Na závěry krajského soudu je proto možno odkázat; stejně tak i při posuzování této otázky nemohl zdejší soud odhlédnout od svých shora provedených závěrů, týkajících se určité účelovosti tvrzení stěžovatele, a také celkového hodnocení situace v Nigérii.

Stěžovatel také závěrem své kasační stížnosti žádal o prominutí soudního poplatku. Zde je namístě pouze připomenout, že na „*cizince v řízení o přiznání statutu uprchlíka*“ se vztahuje osobní osvobození od soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Stěžovatel také v kasační stížnosti požádal o poskytnutí soudního spisu svému právnímu zástupci k nahlédnutí prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1, ze soudního spisu ovšem vyplývá, že práva nahlédnout do spisu se stěžovatelův právní zástupce následně domohl přímo u Krajského soudu v Ostravě, u nějž do spisu nahlížel dne 23. 9. 2005 (protokol o nahlížení do spisu je založen na č. l. 49 soudního spisu), takže tuto žádost již není třeba samostatně posuzovat.

Výtka, že si žalovaný neopatřil všechny podklady pro rozhodnutí, jak mu ukládají příslušná ustanovení správního řádu, je pak natolik obecná a nekonkrétní, že na jejím základě nelze zjistit, v čem mělo ve skutečnosti spočívat pochybení žalovaného, tedy jaké další podklady si měl pro své rozhodování obstarat. Totéž ostatně správně konstatoval ve svém rozsudku již krajský soud.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nebylo shledáno nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem; vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; ani jiná vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu